

མཉམ་ལས་

བྱིས་པའི་དུས་དེབ་འདོན་ཐེངས་བརྒྱད་པ།

TALI CHILDREN'S MONTHLY MAGAZINE October 2021

ཁྲ་ལི་བོད་ཀྱི་སྐྱུ་རྩལ་དང་རྩོམ་རིག་གོང་འཕེལ་ཚོགས་པས་ཀྱང་ཉུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱིས་ཁོངས་སུ་རྩོད་པའི་གངས་ཅན་བོད་པའི་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་སྐད་ཡིག་བྲིས་གདམས་གཏོང་བའི་ལས་གཞི་ཁག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཁྲ་ལི་ཚོགས་པ་དེ་ནི་ཁེ་ཁེ་གཉེར་མིན་ལ། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་དམ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཚོགས་པ་སུ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་མེད།

The Tibetan Arts and Literature Initiative (TALI) supports projects that promote Tibetan culture and language in Tibetan areas within the People's Republic of China. TALI is a non-profit, non-governmental organization with no political or religious affiliations.

ཅངས་ཚོད། (Dinosaur)

ཅངས་ཚོད་ནི་ལོ་ངོ་དུང་ལྷུར་གྱི་སློབ་ལ་ཅ་སྟོངས་ཟེན་པའི་གདོད་མའི་སློབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་
 ཞིག་རེད། འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ནི་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་དུ་ད་བར་གསོན་པོར་གནས་པའི་
 ཅངས་ཚོད་ཀྱི་རིགས་རྒྱད་གཅིག་སུ་དེ་ཡིན་པ་བྱ་སྟོན་ལྡན་པའི་འགྲུང་དོའི་ཟེན་མོ་ཁག་གི་ཐོག་
 བས་གསལ་པོ་ཞེས་མུས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཅངས་ཚོད་ལ་འདབ་ཆགས་རིགས་ཀྱི་ཅངས་ཚོད་དང་། འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་མིན་པའི་
ཅངས་ཚོད་བཅས་རིགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད།

ཅངས་ཚོད་ཀྱི་རིགས་ཚང་མས་སྒོ་ང་རུམ་ནས་རིགས་རྒྱད་འཕེལ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
ཅངས་ཚོད་ལ་ཤ་བའི་རིགས་དང་། ཅི་ཤིང་བའི་རིགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་ཡོད་པ་རེད།

ཅངས་ཚོད་ཀྱི་རིགས་ཁ་ཤས་གནམ་ལ་འཕྱར་འགྲོ་བ་དང་། ཁ་ཤས་ཚུའི་ནང་དུ་གནས་པ།
མང་ཆེ་བ་སྐྱམ་སའི་སྟེང་དུ་འཛོལ་གནས་བྱེད་མཁན་ཡིན་པ་རེད།

ཅངས་ཚོད་ཁ་ཤས་ཀྱི་ལྷན་སྟོབས་ནི་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་དང་རིང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
ཅངས་ཚོད་ཁ་ཤས་ཀྱི་ལྷན་སྟོབས་ནི་ཉ་ཅང་ཚུང་ཚུང་དང་ཐུང་ཐུང་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

ཅངས་ཚོད་ཁ་ཤས་ཀྱི་ལྷན་སྟོབས་པོའི་སྐྱང་ལ་རུས་ཚིགས་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཁ་ཤས་ལ་ཁྲབ་
སྐྱོགས་མཐུག་པོ་ཡོད་པ། ཁ་ཤས་ཀྱི་
རེད། མགོ་ལ་རྒྱ་ཚོ་རྩོམ་པོ་ཡོད་པ་

ཇིམ་ཏེན་སྐྱེ། (Jim Henson)

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༣༦ ལོར་ཨ་རིའི་ “མི་སི་སི་ཕི། Mississippi” ས་ཁུལ་ལ་འབྲུངས། ཁོང་ནི་
 འཇོ་མ་སྒྲིང་ནང་གི་ལོ་རྒྱུད་ཀྱིས་པ་ཚོས་ཤིན་ཏུ་ནས་དགའ་མོས་བྱེད་པའི་ཀྱིས་པའི་བརྟན་
 འཕྲིན་ལེ་ཚན་ “སོ་མ་ར་ཅའི་ལམ། Sesame Street” ཞེས་པའི་ནང་གི་ལག་རྩེད་ཨ་
 ལད་པད་ཀོ་ (Muppet) གསར་གཏོད་གནང་མཁན་དང་། འབྲུབ་སྟོན་པ་གྲགས་ཅན་ཞིག་
 ཡིན་པ་མ་ཟད། ད་དུང་འགྲུལ་རིས་འབྲི་མཁན་དང་བཟོ་མཁན། གདངས་རྩོམ་མཁན། འབྲུབ་
 གཞུང་འབྲི་མཁན་དང་སློབ་བརྟན་བཟོ་མཁན་ཞིག་གྱུང་རེད།

ཁོང་ལ་ “སྤྱི་ལོ་སྟོབས་དང་སེམས་བཟང་ཅན་གྱི་གཞེངས་རྟགས། Courage Con-
 science Award” དང་། “ཨེ་མའི་གཞེངས་རྟགས། Emmy Award” ལ་སོགས་པའི་
 བྱ་དགའ་ཚེན་པོ་མང་པོ་ཞིག་ཐོབ་སྤོང་ཡོད། སྟབས་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ཁོང་དགུང་ལོ་

༥༣ ལ་སླེབས་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་བྱ་
 དུ་སྐོངས། ཡིན་ན་ཡང་། ཁོང་གི་ནང་
 མི་བྱ་སྐྱེག་ཚོས་སུ་མཐུད་ནས་ལག་
 རྩེད་ཨ་ལད་པད་ཀོ་ཡི་ལས་གཞི་
 རྣམས་རྒྱུད་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
 པས། ལོ་རྒྱུད་ཀྱིས་པ་ཚོའི་ལུས་
 སེམས་བདེ་ཐང་དང་། ཤེས་ཡོན་ཡར་
 རྒྱས་ལ་རོགས་པར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
 པ་རེད།

ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཉན་ན་མགོ་བོ་ཚྲོངས།
ཕྱོགས་གཉིས་ལ་ཉན་ན་རིག་པ་གསལ།

བྱིས་པའི་ཤེས་བྱའི་བློ་གསལ་མ།

སའི་གོ་ལ་དེའི་སྟེང་དུ་འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁྲི་གཅིག་ (10000) ལྟག་ཙམ་ཞིག་
ཡོད་པ་དང་། འདབ་ཆགས་དེ་ཚོའི་འཚོ་གནས་ཁོར་ལུག་དང་འཚོ་བའི་གོམས་གཤེས་ལ་

དམིགས་ཏེ་ནང་གསེས་ཀྱི་སྲིམ་ཚང་
མང་པོ་ཞིག་དབྱེ་བཞིན་ཡོད་པ་སྟེ།
གཟན་བྱའི་རིགས་ཀྱི་སྲིམ་ཚང་
(birds of prey) དང་། རྩ་བྱའི་
རིགས་ཀྱི་སྲིམ་ཚང་ (water birds)
ཤིང་ནགས་དང་ནགས་ཚལ་ཁྲོད་ཀྱི་བྱ་
རིགས་ཀྱི་སྲིམ་ཚང་ (woodland
and forest birds) འཕུར་སྐྱོད་མི་
བྱུང་བའི་བྱ་རིགས་ཀྱི་སྲིམ་ཚང་
(flightless birds) མགྲིན་སྐད་སྟན་
བའི་བྱ་རིགས་ཀྱི་སྲིམ་ཚང་ (perch-
ing birds) ལ་སོགས་ཡོད་པ་རེད།

འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ལ་བྱ་སྐྱོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་ཆགས་ཚང་མའི་
 རང་ནས་བྱ་སྐྱོ་ཡོད་པའི་སློབ་ཆགས་དེ་འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་མ་གཏོགས་མེད། བྱ་སྐྱོ་དེ་
 ཚོས་ཁོ་པ་ཚོའི་ལུས་པོའི་རྩོད་ཚད་མ་ཤོར་བ་དང་། ཚུ་རྣམས་འགོག་པའི་བྱ་སྐྱོ་ཚོས་ལྡན་
 ཡོད་ལ། བྱ་སྐྱོ་དེ་ཚོ་ཉ་ཅང་ཡང་པོ་དང་བཟོ་དབྱིབས་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པས།
 འདབ་ཆགས་པལ་མོ་ཆེས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་བྱུང་རྒྱུ་ལྡན་གས་འདེགས་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
 བྱ་སྐྱོ་ཆགས་པའི་གྲུབ་ཆ་དེ་དང་མའི་ལུས་པོའི་ཐོག་གི་སྐྱ་དང་སེན་མའི་གྲུབ་ཆ་དེ་ཚོ་གཅིག་
 པ་ཡིན་པ་རེད།

འདབ་ཆགས་དེ་ཚོས་སློང་འཛོང་དབྱིབས་གཏོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འཛོང་
 དབྱིབས་ཅན་གྱི་སློང་དེ་དག་འདབ་ཆགས་ཀྱི་ལུས་པོའི་ནང་ཁོལ་གྱི་ཆགས་སྒྲངས་ལ་འཕྲོད་
 ཅིང་འཚམ་པ། བྱ་ཚང་གི་ནང་དུ་བཏང་བཞིན་པའི་སློང་དེ་དག་གི་ལོགས་སུ་མ་རིལ་བའི་བྱ་
 ཚོས་ལྡན། དེ་བཞིན་སློབ་ཆགས་གཞན་གྱི་མངལ་སྐྱུ་ནང་བཞིན་ལྡོད་པོ་མེད་པར། སློང་འི་
 ལྡོད་ཚད་དེ་ཉ་ཅང་ཡང་པོ་ཞིག་ཡོད་པས། འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་པལ་མོ་ཆེས་བདེ་ལྷག་
 རང་ནས་གནམ་ལ་འཕུར་སྐྱོད་བྱེད་བྱུང་གི་ཡོད་པ་རེད།

བ་སྒྲུང་དོ་སྣོད།

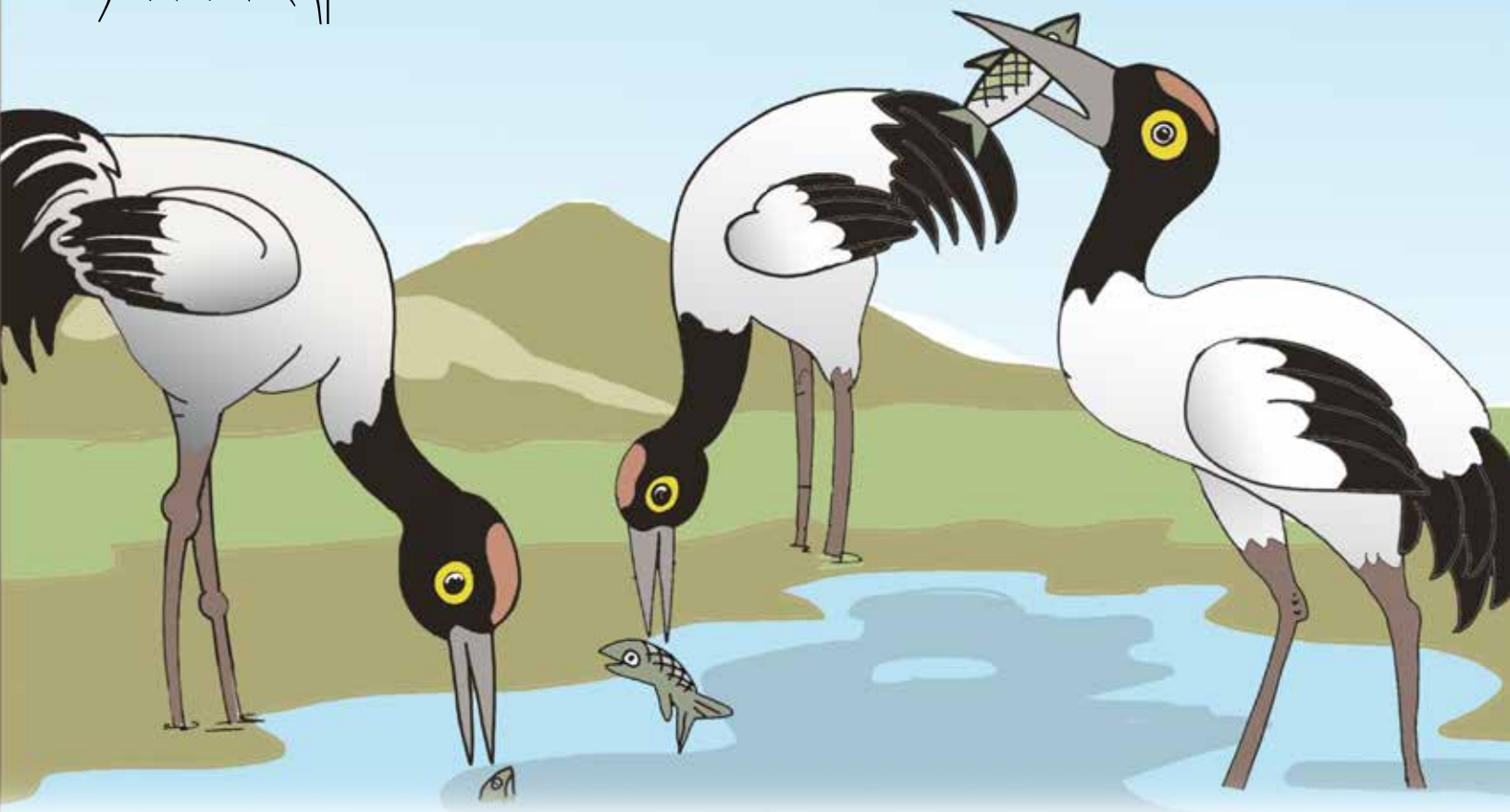
- མཐེབ་གཞིང་། ————— keyboard
- མཐེབ་སྡེར། ————— pen drive
- གསོག་སྡེར། ————— hard disk

ལྷང་ལྷང་གི་སྐྱུན་མཆེད་གསུམ།

བསོད་དོན་གྱིས་རི་མོ་བྲིས།

སྐྱང་གསལ་བསྟན་འཛིན་ལོང་བྱས་བཙུག་འབྲི་བྱས།

སྐྱུན་མ་རྗེས་བྱ་ཞིག་གི་འབྲིས་ལ་ལྷང་ལྷང་གི་སྐྱུན་མཆེད་གསུམ་ནས་ཁ་ལག་འཚོལ་བར་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཉིན་གུང་ཞིག་ལ། ཁོ་ཚོ་གསུམ་གྱིས་རྗེས་བྱའི་ནང་ནས་ཉ་མང་པོ་འཛིན་
ཏེ་བཟས་པ་རེད།

ལྷང་ལྷང་གི་སྐྱུན་མཆེད་གསུམ་པོས་ཉ་ལ་རྒྱགས་ཚད་བཟས་པའི་རྗེས་ལ། ཉ་ལ་ད་དུང་མང་
པོ་ཞིག་སྟག་ཡོད་པ་མཐོང་། བྱས་ཅང་། ཁོ་ཚོ་གསུམ་གྱིས་ཉ་ལ་སྟག་མ་དེ་ཚོ་ས་ཆ་ཞིག་ལ་
སྐས་ཏེ་སང་ཉིན་སྐྱུ་མཐུད་བ་དགོས་བསམས་པ་རེད།

དེ་དུས་ལྷང་ལྷང་གན་པ་དེས་གནམ་ལ་མིག་ཅིག་
 བལྟས་ཏེ། ཉི་མ་དེ་དག་ས་རྟགས་སུ་བརྒྱང་། ཉ་
 །ལ་ལྟག་མ་དེ་ཉི་མའི་འོག་གི་ས་ཆ་ཞིག་ལ་སྤྲུལ།
 ཁོ་བས་ཉ་ལ་ལྟག་མ་དེ་ཉི་མའི་འོག་ལ་སྤྲུལ་བ་
 སེམས་ལ་བཞག

ལྷང་ལྷང་འབྲིང་བ་དེས་གནམ་ལ་མིག་ཅིག་བལྟས་ཏེ། སྤྲིན་པ་དེ་དག་ས་རྟགས་སུ་བརྒྱང་། ཉ་
 །ལ་ལྟག་མ་དེ་སྤྲིན་པའི་འོག་གི་ས་ཆ་ཞིག་ལ་སྤྲུལ། ཁོ་བས་ཉ་ལ་ལྟག་མ་དེ་སྤྲིན་པའི་འོག་ལ་
 སྤྲུལ་བ་སེམས་ལ་བཞག

དེ་ནས་ལྷང་ལྷང་ཚུང་འོས་དེས་རྗེང་བུ་དེའི་འཁྲེམ་ལ་སྐྱེས་པའི་འཁྲེང་ལྷང་ཞིག་ལ་མིག་ཅིག་
 བལྟས་ཏེ། འཁྲེང་དེ་དག་ས་རྟགས་སུ་བརྒྱང་། ཁོ་བས་ཉ་ལ་ལྟག་མ་དེ་འཁྲེང་དེའི་འོག་
 ཏུ་སྤྲུལ། དེའི་རྗེས་ལ། ཁོ་ཚོ་གསུམ་གྲིམ་ལ་ལོག་པ་རེད།

སྤྱི་ཉིན། ལྷང་ལྷང་གི་སྐྱུན་མཆེད་གསུམ་པོས་ཡང་བསྐྱར་རྗེས་བྱ་དེའི་འབྲིས་ལ་ཉ་ལ་ལྷག་མ་
དེ་ཚོ་བ་བར་ཡོང་། ལྷང་ལྷང་ཆུན་པ་དེས་ཉ་ལ་ལྷག་མ་དེ་དག་ཉི་མའི་འོག་ལ་སྐྱས་ཡོང་
བསམས་ནས་ཉི་མར་ཁ་སྐྱོགས་ཏེ་འཕུར་བ་རེད།

ལྷང་ལྷང་འབྲིང་བ་དེས་ཉ་ལ་ལྷག་མ་དེ་དག་སྐྱིན་པའི་འོག་ལ་སྐྱས་ཡོང་བསམས་ནས་སྐྱིན་
པར་ཁ་སྐྱོགས་ཏེ་འཕུར། ལྷང་ལྷང་ཚུང་ཤོས་དེས་རྗེས་བྱའི་འབྲིས་ཀྱི་ཤིང་སྤོང་ཡོང་ས་དེར་
འཕུར་ནས་ཉ་ལ་ལྷག་མ་དེ་འཚོལ་བར་སྐྱིན་པ་རེད།

ཡིན་ན་ཡང་། ལྷང་ལྷང་ཆུན་པ་དང་འབྲིང་བ་ལ་ཉ་ལ་ལྷག་མ་དེ་དག་ཁྱོད་ནས་མ་རྙེད་ཅང་།
དགའ་ལས་ཁག་ནས་བྲིམ་ལ་ལོག། ལྷང་ལྷང་ཚུང་ཤོས་དེ་ལ་ཉ་ལ་ལྷག་མ་དེ་དག་ལམ་སེང་
རྙེད་ནས་ཤིང་སྤོང་དེའི་འབྲིས་ལ་ཚང་མ་བཟས་པ་རེད།

